

На основу члана 5. став 2. и члана 46. тачка а) Закона о заштити и добробити животиња („Службени гласник Републике Српске“, број 111/08), и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10 и 86/10), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

**ПРАВИЛНИК
О ЗАШТИТИ ЖИВОТИЊА ЗА ДРЖАЊЕ И УСЛОВИМА КОЈЕ МОРАЈУ ДА
ИСПУЊАВАЈУ ОБЈЕКТИ ЗА ДРЖАЊЕ ЖИВОТИЊА**

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Овим правилником прописују се:

а) услови које морају да испуњавају објекти за држање животиња (у даљем тексту: фарме) копитара и папкара веће од 20 условних грла, фарме перади и кунића са више од десет условних грла,

б) услови за заштиту животиња које се узгајају и држе на фармама,

в) поступак регистрације фарми и

г) садржај, облик и начин вођења регистра фарми.

(2) Изузетно од тачке а) став 1. овог члана општи и посебни услови који се односе на заштиту животиња примјењују се на фарме перади у складу са одредбама овог правилника.

(3) Одредбе овог правилника не односе се на:

а) слободноживеће животиње у природи,

б) животиње на такмичењима, изложбама, културним или спортским догађајима или активностима,

в) кућне љубимце,

г) животиње за експерименте и

д) бескичмењаке.

Члан 2.

Поједини појмови у овом правилнику имају следеће значење:

а) фарма је свако домаћинство, објекат или у случају држања животиња на отвореном, мјесто на коме животиње бораве, узгајају се или држе,

б) стадо је већи број домаћих животиња држаних на фарми као епидемиолошкој цјелини, а ако се на фарми одвојено држи више од једног стада, сматра се да све одвојене групе животиња имају исти здравствени статус,

в) животиња је свака животиња која се узгаја и држи у сврху производње хране, вуне, коже, крзна или у друге сврхе,

г) теле је говедо до шест мјесеци старости,

д) свиња је животиња из породице *Sus scrofa*, без обзира на старост, намијењена за узгој или тов,

ђ) нераст је полно зрео мужјак свиње, намијењен за узгој,

е) назимица је полно зрела женка свиње која се још није прасила,

ж) крмача је женка свиње која се прасила најмање једном,

з) дојна крмача је женка свиње у периоду од прасења до одбијања прасади,

и) засушена крмача је женка свиње у периоду од одбијања прасади до прасења,

ј) сисајућа прасад су прасад од рођења до одбијања,

к) одбијена прасад су прасад од одбијања до десет недјеља старости,

л) товљеници (заједно са младом прасадом за даљи узгој) су прасад од десет недјеља старости до клања, односно до полне зрелости,

љ) кокоши несилице су кокоши врсте *Gallus gallus*, кад достигну зрелост за несечење, узгајају се за производњу јаја која нису намијењена валењу,

м) корисна површина је површина којој кокоши несилице имају приступ без ограничења, у батеријским кавезима мора бити широка најмање 30 цм, не смије бити стрмија од 14 %, висине најмање 45 цм и површина за гнијезда не урачунавају се у корисну површину,

н) гнијездо је одвојен простор за несечење јаја за сваку кокош појединачно или за групу кокоши (заједничко гњездиште), чији под не смије бити од жичане мреже,

њ) стеља је било који материјал који удовољава етолошким потребама животиња,

о) условно грло је животиња или група истоврсних животиња тежине 500 кг, рачунајући највећу тежину производне категорије и

п) власник или држалац животиње је свако физичко или правно лице које је одговорно или задужено за животиње или се брине за њих трајно или привремено.

Члан 3.

(1) Власник или држалац животиња дужан је да:

а) пријави надлежној ветеринарској организацији, уколико то већ није учинио у складу са посебним прописом, држање једне или више животиња, а перад и кунџе дужан је да пријави ако држи најмање једно условно грло,

б) омогући обављање послова надлежној ветеринарској организацији, не доводећи у питање друге посебне прописе,

в) у случају сумње на појаву заразне или друге болести која се обавезно пријављује, одмах обавијестити ветеринара најближе ветеринарске организације и

г) обавијести ветеринара надлежне ветеринарске организације о доласку животиња на фарму.

(2) У случају стада службено слободног од одређене болести животиња, власник је дужан да изолује новонабављене животиње прије увођења у стадо да би се омогућило да их прегледа ветеринар надлежне ветеринарске организације и ако је потребно узме узорке за дијагностичке претраге.

Члан 4.

Осим права и обавеза одређених Законом о ветеринарству у Републици Српској, ветеринар надлежне ветеринарске организације дужан је да:

а) са власником фарме буде једино у односу који не доводи у сумњу његову непристраност,

б) редовно усавршава знања из подручја заштите здравља и добробити животиња и прописа који се односе на здравље и добробит животиња,

в) власнику животиња да одговарајуће информације и помоћ да би се предузеле све прописане мјере за заштиту здравља и добробити животиња и одржавање статуса стада, посебно у односу на програме искорјењивања болести животиња које одређује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство),

г) контролише да ли су животиње у стаду означене,

д) контролише испуњавање услова за сертификавање здравља животиња у стаду, животиња које се уводе у стадо, као и животиња које се стављају у промет,

ђ) контролише власника када је ријеч о обавези пријављивања појаве заразних болести животиња и било којег фактора ризика за здравље и добробит животиња и здравље људи,

е) осигура да се што прије утврди узрок угинућа животиња и контролисати начин и

мјесто нешкодљивог уклањања уинутих животиња и

ж) контролише хигијенске услове у стаду, односно на мјестима гдје се животиње узгајају и држе.

Члан 5.

(1) Електронска база података о фармама (у даљем тексту: Регистар фарми) је саставни дио јединственог регистра домаћих животиња.

(2) Регистар фарми треба да садржи:

а) идентификациони број фарме који се састоји од кода земље (БА) и не више од 12 знаменки, а за узгоје кокоши несилица идентификациони број фарме мора садржавати и код из члана 59. став 3. тачка и) овог правилника,

б) име и презиме, назив и адресу сједишта власника или корисника фарме,

в) локацију фарме, укључујући географске (X, Y) координате,

г) врсте животиња на фарми,

д) број животиња на фарми,

ђ) врсту производње,

е) максималан капацитет објекта, изражен бројем животиња које се могу истовремено узгајати на фарми, у складу са одобреном пројектном документацијом, а за већ изграђене фарме које немају обавезу израде технолошке документације, максималан капацитет у складу са одредбама овог правилника које уређују питање заштите животиња,

ж) назив ветеринарске организације, име и презиме ветеринара одговорног за спровођење прописаних мјера и

з) име и презиме ветеринарског инспектора или овлашћеног ветеринара надлежног на подручју гдје се фарма налази.

(3) У Регистар фарми морају бити уписане све фарме, без обзира на број условних грла, осим фарми перади и кунића са мање од једног условног грла.

(4) Идентификациони број фарме из става 2. тачка а) овог члана може се користити и у друге сврхе осим потреба које су прописане овим правилником.

(5) Регистар фарми води надлежна ветеринарска организација, која је дужна да ажуриране податке доставља Министарству.

(6) Министарство једном годишње доставља ажуриране податке из Регистра фарми, Канцеларији за ветеринарство Босне и Херцеговине.

II ОПШТИ УСЛОВИ ИЗГРАДЊЕ И УРЕЂЕЊА ФАРМИ

Члан 6.

Фарме из члана 1. овог правилника могу се градити на локацији која мора бити на подручју и у зони која с обзиром на врсту производње и еколошке факторе неће угрожавати или бити угрожена од стамбених и других објеката у ближој или даљој околини, у складу са прописима из области просторног уређења и заштите околине.

Члан 7.

(1) Фарме из члана 1. овог правилника морају се градити на компактном и сувом тлу са ниским нивоом подземних вода и ван зона које могу бити угрожене поплавама и клизањем терена.

(2) Одредбе члана 6. овог правилника, као и одредбе става 1. овог члана не односе се на већ изграђене фарме.

Члан 8.

Површина земљишта за фарму мора одговарати капацитету, броју и величини саграђених објеката, да би се осигурала њихова функционална повезаност и довољна међусобна удаљеност.

Члан 9.

(1) Улаз на фарму из члана 1. овог правилника мора бити контролисан, а о уласку и изласку људи и животиња у круг фарме и из њега власник је дужан да води евиденцију.

(2) Круг фарме из члана 1. овог правилника мора бити ограђен адекватном оградом која спречава неконтролисан улазак људи и животиња.

(3) Круг фарме из члана 1. овог правилника мора бити довољно простран да осигура функционалну повезаност појединих објеката, а све површине круга које нису бетониране или асфалтиране морају бити уредно одржаване.

(4) Није дозвољено држање више од једне врсте животиња унутар истог објекта на фарми.

Члан 10.

(1) Прилазни путеви и путеви унутар фарме из члана 1. овог правилника морају бити довољно широки и од чврстог материјала, укључујући и шљунак.

(2) Испред сваког објекта на фарми мора бити бетонирана или асфалтирана површина за лакше кретање возила.

(3) Путеви у кругу фарме из члана 1. овог правилника морају бити погодни за чишћење и прање, а уз њих се мора налазити довољан број хидраната и сливника.

(4) Путеви у кругу фарме из члана 1. овог правилника, у складу са овим правилником, су „чисти путеви“ који се користе за довоз животиња, крмних смјеша и чисте стеље и опреме, односно „нечисти путеви“ за одвоз ђубрива приликом изђубравања, отпадних вода и лешина.

(5) Путеви из става 4. овог члана не смију се међусобно укрштати.

Члан 11.

(1) На улазу у фарму са више од 100 условних грла копитара и папкара мора бити одвојен колни и пјешачки улаз.

(2) На колном и пјешачком улазу морају бити изграђене дезинфекционе баријере димензија 6,0 м · 3,0 м · 0,25 м и 1,0 м · 0,5 м · 0,05 м испуњене воденим раствором дезинфицијенса.

(3) Дезинфекционе баријере морају бити изграђене на начин који омогућава чишћење, прање и испуштање текућег садржаја кроз дренажни отвор.

(4) Управна зграда на фарми мора бити смјештена на улазу у фарму и мора да се састоји од:

- а) потребног канцеларијског простора,
- б) просторије за ветеринарског инспектора или овлашћеног ветеринара,
- в) просторије за одмор радника са чајном кухињом,
- г) одвојених гардероба према полу у чистом и нечистом дијелу,
- д) припадајућих санитарних чворова и
- ђ) просторије за чување дезинфицијенса.

(5) На фарми из става 1. овог члана, канцеларија, гардероба и санитарни чвор може се

уредити у претпростору једног објекта.

Члан 12.

(1) Фарме из члана 1. овог правилника морају бити снабђевене са довољним количинама воде за пиће из јавног водовода или властитог бунара.

(2) Вода за пиће мора бити контролисана и мора да задовољава стандарде прописане за воду за пиће.

(3) За прање настамби може се користити и вода која не задовољава стандарде за воду за пиће.

Члан 13.

(1) Падавинске воде могу се улијевати у канализацију или природни реципијент без пречишћавања.

(2) Отпадне воде, које настају током производног процеса или прања објекта и опреме, морају се сакупљати у водонепропусним spremnicima.

(3) Фекалне воде сакупљају се у одвојену септичку јаму или се испуштају у канализацију.

(4) Простор за одлагање и збрињавање ђубрета и осоке из објекта мора бити смјештен и изграђен тако да се спријечи загађивање околине и разношење штетних биолошких загађивача.

Члан 14.

Фарме из члана 1. овог правилника морају бити изграђене у складу са стручним зоохигијенским начелима, на начин који ће омогућити оптималне микроклиматске и зоохигијенске услове, својствене појединој врсти животиња, примјену рационалне технологије производње и осигурати добро здравствено стање и добробит животиња.

Члан 15.

(1) Унутрашњост објекта (подови, зидови, плафони и опрема) мора бити прилагођена врсти производње и израђена од материјала који није штетан за здравље животиња и који се може једноставно чистити, прати и дезинфиковати.

(2) У објектима на фарми мора се осигурати освјетљење и микроклима, примјерена врсти и категорији животиња.

(3) Подови морају бити глатки али не клизави, морају имати одговарајући пад према одводним каналима који се налазе дуж средине објекта или уз постране дужне зидове.

(4) Зидови морају бити изграђени од одговарајућег грађевинског материјала, по потреби и зависно од врсте и категорије животиња морају имати одговарајућу топлотну изолацију.

(5) Плафони у производним објектима могу бити хоризонтални или да прате кровну конструкцију и према потреби да имају одговарајућу топлотну изолацију.

(6) Ако објекат за узгој и држање животиња има прозоре или доводне отворе за свјеж ваздух и свјетло, они морају имати оквире од нерђајућег материјала и бити заштићени мрежама против улаза глодара, птица и инсеката.

Члан 16.

(1) Фарме из члана 1. овог правилника, осим просторија или простора у објектима у којима се држе животиње, морају осигурати и простор или просторију за смјештај, сортирање

и складиштење хране за животиње.

(2) Фарме у којима се обавља производња расплодних или конзумних јаја, поред просторија из става 1. овог члана, морају имати и просторију за санитарну обраду јаја, односно просторију за сакупљање и привремено складиштење конзумних јаја, која мора бити физички одвојена од производног дијела објекта.

(3) Изузетно од одредбе у ставу 1. овог члана, у случају већег броја објеката унутар производног круга фарме, наведене просторије могу се изградити на улазу у чисти дио круга фарме у склопу канцеларијских просторија, уз услов да се санитарни дио налази у чистом, а канцеларијски дио у нечистом дијелу.

(4) Санитарни чвор мора имати систем одвојених мушких и женских гардероба (чисту и нечисту), са тушевима и уређајем за прање руку, тоалете, хладну и топлу воду.

(5) Није дозвољено уношење хране животињског поријекла у производне просторије објекта или гардеробе.

Члан 17.

Фарме из члана 1. овог правилника морају осигурати збрињавање лешина у складу са прописима из области ветеринарства.

Члан 18.

Послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације (ДДД) на фарми могу обављати само правна и физичка лица која имају рјешење о испуњавању услова за обављање наведених послова.

III ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА НА ФАРМИ – ОПШТИ УСЛОВИ

Члан 19.

(1) Власник мора предузети све потребне мјере да заштити животиње за које се брине, и да осигура да се животињама не узрокују непотребни болови, повреде, патње и болест.

(2) Потребно је осигурати да су услови у којима се животиње узгајају и држе, а с обзиром на врсту животиње, њен степен развоја, прилагођавања и одомаћености, физиолошке и етолошке потребе, у складу са постојећом праксом и научним сазнањима.

Члан 20,

За животиње се мора бринути довољан број лица са одговарајућим знањем и стручном оспособљеношћу, а који се према њима одговорно односе.

Члан 21.

(1) Све животиње на фармама чија заштита зависи од редовне бриге власника морају бити прегледане најмање једном дневно.

(2) Животиње у другим системима узгоја треба прегледати у размацима који осигуравају њихову заштиту.

(3) У објектима морају бити осигурани услови за потребан надзор, укључујући и довољно освјетљење објекта (фиксно или преносно), тако да преглед животиња може бити обављен у било које доба.

Члан 22.

(1) Болесним, повријеђеним и исцрпљеним животињама мора бити одмах осигурана одговарајућа брига и ветеринарска заштита.

(2) Болесне, повријеђене и исцрпљене животиње морају бити држане одвојено од других животиња у просторијама или просторима са сувом и удобном стељом.

(3) Власник мора правовремено затражити ветеринарску помоћ за болесне или повријеђене животиње, приликом окота, уколико је то потребно и осигурати одговарајућу његу болесним, повријеђеним и исцрпљеним животињама.

Члан 23.

(1) Власник мора водити евиденцију о лијечењу животиња и угинућа, у коју мора редовно уписивати угинућа животиња. Уколико се ови подаци воде у друге сврхе, могу се користити и за потребе овог правилника.

(2) Евиденције из става 1. овог члана власник мора чувати најмање три године од задњег уноса података и дужан их је дати на увид на захтјев ветеринарског инспектора или овлаштеног ветеринара.

(3) Евиденција из става 1. овог члана налази се у Прилогу број 1. овог правилника и чини његов саставни дио.

Члан 24.

(1) Животињама мора бити осигурана слобода кретања примјерена њиховој врсти, раси, старости, степену развоја, прилагођености и одомаћености, и у складу са постојећом праксом и научним сазнањима која ће спријечити непотребну патњу или повреду.

(2) Ако је животиња стално или редовно привезана, треба јој на основу постојеће праксе и научних сазнања осигурати довољно простора у складу са њеним физиолошким и етолошким потребама.

Члан 25.

(1) Објекти и опрема за заштиту животиња морају бити изграђени и одржавани тако да немају оштрих рубова или избочених дијелова који би могли узроковати повреду животиња.

(2) Освјетљење, температура и влажност ваздуха, кружење ваздуха, концентрација гасова и прашине у ваздуху, као и хигијена и интензитет буке у просторима у којима се налазе животиње, морају бити у границама које нису штетне за животиње.

(3) Животиње у објектима не смију бити све вријеме у мраку. Тамо гдје нема довољно природне свјетлости мора бити обезбијеђена адекватна вјештачка расвјета, при чијој примјени треба одредити вријеме за одмор животиња током кога животиње морају бити у мраку.

Члан 26.

Животиње које се држе изван објекта морају бити заштићене од неповољних временских услова, грабежљиваца и других опасности за њихово здравље.

Члан 27.

(1) Власник мора осигурати преглед аутоматске и механичке опреме у објектима

једном дневно.

(2) Уочени кварови морају бити одмах отклоњени, а ако то није могуће, потребно је осигурати одговарајуће мјере за осигурање здравља и добробити животиња.

(3) До отклањања квара морају бити осигуране алтернативне методе ради одржавања здравља и заштите животиња.

(4) У случају вјештачке климатизације објекта, мора бити обезбијеђен алармни систем који лице које се брине о животињама упозорава на квар у систему вентилације.

(5) Алармни систем мора бити редовно одржаван и провјераван у складу са упутствима произвођача.

(6) Потребно је обезбиједити и алтернативни систем климатизације који је, до уклањања квара на главном систему, довољан за очување здравља и заштиту животиња.

Члан 28.

(1) Животињама мора бити осигурана примјерена храна, у довољним количинама, која одговара њиховој старости и врсти, ради очувања њиховог здравља и заштите.

(2) Животињама се храна или вода не смије нудити на начин који узрокује непотребну патњу или повреду.

(3) Храна или вода не смије садржати материје које би узроковале непотребну патњу или повреду животиња.

(4) Храна мора бити доступна свим животињама у временским размацама који одговарају њиховим физиолошким потребама.

(5) Вода мора бити доступна свим животињама или се појење мора осигурати на други начин.

(6) Опрема за појење и храњење мора бити обликована, израђена и постављена тако да спријечи контаминацију воде и хране и да се повреду због гурања при храњењу и појењу сведу на најмању мјеру.

(7) У храну за животиње смију се додавати само допуштене материје које се користе у превентиви, лијечењу и у зоотехничке сврхе.

Члан 29.

(1) Нису дозвољене методе екстензивних и интензивних узгоја које животињама могу проузроковати непотребне патње или које штетно дјелују на животиње, укључивши и њихово здравље.

(2) Изузетно од одредби става 1. овог члана допуштено је спровођење одређених краткотрајних поступака, без трајних повреда.

(3) Животиње се смију узгајати само ако се на основу њиховог генотипа или фенотипа може очекивати да то неће штетно дјеловати на њихово здравље и заштиту.

Члан 30.

(1) Ветеринарска инспекција мора израдити годишњи програм инспекцијског надзора који ће обухватати најмање 10 % фарми на подручју њихове надлежности.

(2) Ветеринарска инспекција дужна је да изради извјештај о обављеним инспекцијским надзорима на фарми за протеклу годину на обрасцу који се налази у Прилогу број 2. овог правилника и до краја фебруара текуће године достави га Министарству.

(3) Инспекцијски надзор из става 1. овог члана може се обавити и током надзора фарме у друге сврхе.

IV ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА НА ФАРМАМА – СПЕЦИЈАЛНИ УСЛОВИ

1. Заштита телади у узгоју

Члан 31.

(1) При држању телади на фармама у сврху узгоја или това, морају бити испуњени следећи услови:

а) телад старија од осам недјеља не смију бити смјештена појединачно, него само у групама,

б) телад мора бити држана и у индивидуалним одјељцима у случају када доктор ветеринарске медицине (у даљем тексту: ветеринар) одреди да је такав начин држања потребан због здравствених или етолошких разлога,

в) индивидуални одјељци за телад, осим за телад која је одвојена у посебне одјељке из здравствених разлога, морају имати такве преградне странице да се телад може међусобно видјети и додиривати,

г) ширина индивидуалног одјељка мора бити најмање једнака висини гребена телета, мјерено у стојећем положају,

д) дужина индивидуалног одјељка мора бити најмање једнака дужини телета и то почев од врха носа до стражњег руба сједне кости, помножено фактором 1,1,

ђ) кад се телад држи у индивидуалним одјељцима или на везу, странице којима је одијељена морају бити перфориране и не смију бити ниже од 90 цм ± 10 % или $0,80 \cdot$ висина гребена телета,

е) сва телад у групи морају имати довољно простора да се могу окретати, устајати и лежати и

ж) најмања подна површина која мора бити осигурана за свако теле у групи, приказана је у Прилогу број 3. овог правилника који чини његов саставни дио.

(2) Одредбе из става 1. овог члана не односе се на:

а) фарме са пет и мање телади и

б) телад уз мајке која још сисају.

Члан 32.

(1) Телад смјештена у објектима не смију бити у сталном мраку, мора бити осигурано задовољавајуће природно или вјештачко освјетљење јачине најмање 80 лукса (lx).

(2) Вјештачко освјетљење мора одговарати најмање природном освјетљењу у времену од 9 до 17 часова.

(3) У објекту мора бити осигурано довољно јако освјетљење, фиксно или преносно, тако да се у сваком тренутку може обавити преглед телади.

Члан 33.

(1) Власник фарме мора најмање два пута дневно осигурати преглед телади у објекту, а телади држане изван објекта најмање једном дневно.

(2) За свако теле које показује знакове болести или повреде потребно је одмах осигурати потребну бригу, а по потреби и ветеринарску заштиту.

(3) У случају потребе, болесна или повријеђена телад морају бити издвојена и примјерено смјештена у одјељку са сувом удобном стељом.

Члан 34.

Простори за телад морају бити такви да свако теле може без тешкоћа лећи, лежати, устати, његовати се и видјети другу телад.

Члан 35.

- (1) Телад не смије бити везана.
- (2) Допуштено је везање телади држане у групи само током храњења млијеком или замјенама за млијеко, не дуже од једног сата.
- (3) Опрема за везање не смије узроковати повреде животиња, не смије бити затегнута и мора омогућавати несметано устајање, лијегање, стајање и његу тијела.
- (4) Опрему за везање треба редовно прегледати да би се ризик од гушења или повреда телета свео на најмању мјеру.

Члан 36.

- (1) Топлотна изолација, гријање и вентилација објекта морају осигуравати циркулацију ваздуха, ниво прашине, температуру, релативну влажност ваздуха и концентрацију гасова у границама у којима не дјелују штетно на телад.
- (2) Објекте за држање телади, одјелке, опрему и посуђе које се користи за телад треба редовно чистити и дезинфиковати.
- (3) Фецес, урин, непоједену или расуту храну треба редовно одстрањивати.

Члан 37.

- (1) Подови морају бити глатки, али не клизави, тако да не долази до повреда телади, изграђени тако да не узрокују повреде или патње телади за вријеме стајања или лежања.
- (2) Подови морају одговарати величини и маси телета, имати тврду, равну и стабилну површину.
- (3) Сва телад морају све вријеме имати неограничен приступ лежишту које мора бити удобно, чисто и суво и не смије дјеловати штетно на телад.
- (4) Телади млађој од двије недјеље треба осигурати чисту, суву и за здравље телета нешкодљиву стељу.

Члан 38.

- (1) Телади мора бити осигурана одговарајућа исхрана у складу са њиховом старости, тјелесном масом, етолошким и физиолошким потребама.
- (2) Храна за телад мора садржати довољно жељеза, чиме се осигурава просјечна вриједност крвног хемоглобина од најмање 4,5 mmol/L.
- (3) Телади старијој од двије недјеље мора бити осигурана влакнаста храна одређеног квалитета на начин да је могу конзумирати када желе.
- (4) Количина хране са сварљивим влакнима повећава се од 50 г до 250 г на дан за телад од 8 до 20 недјеља старости.
- (5) Телади се не смију стављати брњице.
- (6) Сва телад старија од двије недјеље морају бити храњена најмање два пута дневно, а при групном држању и при рестриктивном храњењу без употребе аутоматске опреме за храњење сва телад истовремено морају имати несметан приступ храни.
- (7) Сва телад морају имати приступ до свјеже и чисте питке воде у довољним

количинама или њихове потребе за течношћу морају бити задовољене другим, за напајање примјереним течностима.

(8) У случају високе температуре околине или у случају болесне телади, свјежа и чиста вода за пиће мора бити доступна све вријеме.

(9) Опрема за храњење и напајање мора бити обликована, израђена, уграђена, одржавана тако да се контаминација воде и хране смањи на најмању мјеру.

(10) Свако теле мора примити крављи колострум што прије након телења, а свакако у првих шест часова живота.

2. Заштита свиња на фарми – општи услови за све категорије свиња

Члан 39.

(1) Најмања подна површина која мора бити обезбијеђена за свако прасе или товљеника који се држе у групи, осим назимица након осјемењивања и крмача наведена је у Прилогу број 4. овог правилника и чини његов саставни дио.

(2) Најмања подна површина за животиње држане групно мора износити за назимице након осјемењивања $1,64 \text{ m}^2$, а за крмаче $2,25 \text{ m}^2$.

(3) Ако се у групи налази пет или мање животиња, подна површина по животињи мора бити увећана за 10 %.

(4) Ако се у групи налази 40 или више животиња, подна површина по животињи може бити мања за 10 %.

(5) За супрасне свиње најмања подна површина пуног пода мора бити $0,95 \text{ m}^2$ за назимице и $1,30 \text{ m}^2$ за крмаче.

(6) Дренажни отвори могу заузимати највише 15 % наведене површине.

(7) Ако се свиње држане у групама држе на поду са бетонским решеткама, мора бити највећи размак међу решеткама и најмања ширина решетки а приказана је у табели број 3. у Прилогу број 5. овог правилника који чини његов саставни дио.

Члан 40.

(1) Свиње држане у објектима не смију бити све вријеме у мраку, те им мора бити осигурано освјетљење од најмање 40 лукса (lx), најмање осам часова дневно.

(2) На располагању мора бити и сталан довољно јак извор свјетла тако да је у сваком тренутку могуће прегледати свиње.

Члан 41.

У објектима у којима се држе свиње бука не смије бити већа од 85 dB и треба избјегавати сталну или изненадну буку.

Члан 42.

Власник мора најмање једном дневно осигурати преглед животиња.

Члан 43.

Свиње које су претјерано агресивне према другим јединкама у групи или свиње које су изложене таквој агresiји, треба премјестити и држати у индивидуалним одјелјцима, који морају бити довољно велики да се свиња може без тешкоћа окренути, устати и лећи.

Члан 44.

Није дозвољено везање крмача и назимица.

Члан 45.

(1) Одјељке и опрему који се користе за свиње треба редовно чистити и дезинфиковати.

(2) Фецес, урин, непоједену или разбацану храну треба редовно одстрањивати.

Члан 46.

(1) Подови морају бити глатки, али не клизави, направљени и одржавани тако да не проузрокују повреде, болести и патњу свиња.

(2) Подови из става 1. овог члана морају одговарати величини и тежини животиње, а ако нису прекривени стељом, површина мора бити равна, чврста и стабилна.

(3) Све свиње морају имати приступ простору за лежање (лежишту), који мора бити удобан, чист, сув и не смије бити штетан за животиње.

(4) Мора бити осигурано довољно простора да све свиње истовремено леже, нормално устају и лијежу.

(5) Простор за свиње мора бити такав да се свиње могу видјети међусобно, а недјељу дана прије пресења, крмаче и назимице је потребно одвојити од осталих свиња.

Члан 47.

(1) Свиње морају бити храњене најмање једном дневно, уколико свиње држимо у групама и на рестриктивној исхрани, а без употребе аутоматских уређаја за појединачну расподелу хране, морамо осигурати да су све свиње истовремено нахрањене.

(2) Све свиње старије од двије недјеље морају све вријеме имати приступ свјежој и чистој води за пиће у довољним количинама.

(3) Опрема за храњење и напајање мора бити обликована, направљена, намјештена и одржавана тако да контаминација воде и хране буде сведена на најмању могућу мјеру.

Члан 48.

Свим свињама мора бити на располагању слама или други материјал, односно предмети за задовољење њихових етолошких потреба ради спречавања гризења репова и других поремећаја понашања.

Члан 49.

(1) Нису дозвољени захвати који се не изводе у сврху лијечења или у дијагностичке сврхе, те они који се не односе на прописано означавање свиња, а који могу проузроковати повреде или губитак осјетљивог дијела тијела или промјену грађе кости, осим у случајевима:

а) брушења или резања зуба код прасади, које је допуштено обављати само до осмог дана старости прасади, при чему се треба обликовати глатка површина,

б) скраћивања зуба нераста када је то потребно због спречавања повреда других животиња или из сигурносних разлога,

в) резања дијела репа, које је допуштено обављати само до четвртог дана старости прасади,

г) кастрације мушке прасади на начин који не укључује тргање ткива и

д) стављања носних обруча (колUTOва) и то само свињама које се држе изван објеката.

(2) Скраћивање репова и зуба обавља се на следећи начин:

а) не смије се обављати рутински, већ само у случајевима опасности од повреде, повреда вимена крмача, ушију или репова друге прасади и

б) прије спровођења наведених захвата потребно је примијенити друге мјере за спречавање гризења репова и других сметњи у понашању, при чему треба обратити пажњу на окружење и густину насељености у којој се налазе свиње.

(3) Да би се избјегле сметње у понашању животиња потребно је измијенити неповољне животне услове или начин узгоја животиња.

(4) Све захвате из ст. 1. и 2. овог члана смије обавити само ветеринар или друго оспособљено лице, под надзором ветеринара.

(5) Кастрацију и скраћивање репова прасади старије од четири дана смије обавити само ветеринар уз употребу анестезије или дуготрајне аналгезије.

3. Специјални услови за различите категорије свиња

Члан 50.

(1) Одјељци за нерасте морају бити смјештени и изграђени тако да се нераст може окренути без тешкоћа и да може чути, намирисати и видјети остале свиње.

(2) Слободна подна површина одјељка за одраслог нераста мора износити најмање 6 м².

(3) Ако је одјељак у којем се држи нераст намијењен и за припуст, слободна подна површина за одраслог нераста мора износити најмање 10 м².

Члан 51.

(1) Крмаче и назимице морају бити држане у групама, у периоду од четири недјеље након осјемењивања до једне недјеље прије очекиваног прасења.

(2) Странице одјељка у коме се налази група свиња из става 1. овог члана морају бити дуже од 2,8 м.

(3) Ако се у групи налази пет и мање животиња, странице одјељка морају бити дуже од 2,4 м.

(4) Изузетно од става 1. овог члана, на фармама са мање од десет крмача и назимица, животиње у периоду од четири недјеље након осјемењивања до једне недјеље прије очекиваног прасења могу бити држане у индивидуалним одјељцима, тако да имају довољно простора да се могу окренути без тешкоћа.

(5) Потребно је предузети све потребне мјере да међу свињама држаним групно не долази до агресивности.

(6) Бремените свиње и назимице морају бити, уколико је то потребно, подвргнуте третману уклањања унутрашњих и спољашњих паразита, а прије смјештања у одјељке за прашење морају бити темељно очишћене.

(7) Седам дана прије предвиђенога датума прасења, бремените свиње и назимице морају на располагању имати чист, примјерено сув простор за одмор, гнијезда направљена од одговарајућег материјала, осим ако то није онемогућено због система перфорираног пода и одстрањивања гноја.

(8) За лежиште свакој бременитој свињи или назимици мора бити осигуран довољно велик простор који омогућава несметано прасење или помагање при прасењу.

(9) Одјељци за прасење морају имати преграду којом се простор за прасење одваја од преосталог дијела одјељка.

(10) Свиње треба да добијају довољне количине хране.

(11) Свим бременитим свињама треба осигурати довољно хране са великим дијелом сирових влакнастих материја, довољне количине енергетски богате хране, да би животиње биле сите и задовољиле потребу за жвакањем.

(12) Свињама и назимицама мора бити омогућен материјал којим ће се занимати, а који удовољава условима из члана 48. овог правилника.

Члан 52.

(1) Прасади која још сисају мора бити осигуран довољно загријан простор, чист, сув, удобан и одвојен од простора за крмачу.

(2) Простор за лежање мора бити прекривен сламом или другим примјереним материјалом и мора бити омогућено да се сва прасад истовремено одмара.

(3) У случају да је крмача уклијештена, прасадима мора бити омогућено несметано сисање.

(4) Прасад је допуштено одбити од сисања након 28 дана старости.

(5) Допуштено је одбити прасад од сисања и седам дана раније, само уколико су пресељена у очишћене и дезинфиковане објекте који су одвојени од објеката за свиње.

(6) Прасад може бити одбијена од сисања и раније, ако је то потребно због добробити или здравља крмаче или прасади.

Члан 53.

(1) Прасад од четврте до десете недјеље старости која ће бити држана у групама, што прије након одбијања од сисања мора бити организована у групе и морају се предузети све потребне мјере за спречавање међусобних борби које прелазе границе прилагођавања.

(2) Прасад из става 1. овог члана и товљеници морају се организовати у стабилне групе које се што је мање могуће међусобно мијешају.

(3) Ако је потребно мијешати групе то треба учинити што раније након организовања група, а најкасније седам дана након одбијања од сисања, у том случају свој прасади треба осигурати једнаке могућности за бијег од остале прасади.

(4) Кад се утврде знакови борбе између јединки одмах је потребно предузети потребне мјере, као што је додавање сламе у одјељак или других материјала за истраживање.

(5) У случају крајње потребе мора се издвојити и држати одвојено нападач или нападнута јединка.

(6) Да би се омогућило мијешање свиња, употреба средстава за смирење допуштена је само у изузетним случајевима и то само од ветеринара.

4. Минимални услови за заштиту кокоши несилица – општи услови

Члан 54.

(1) Власник мора осигурати преглед кокоши најмање једном дневно.

(2) Треба избјегавати прејаку, сталну и изненадну буку, а вентилатори, опрема за храњење и друга опрема не смије производити прејаку буку.

(3) Објекти морају бити примјерено освјетљени тако да све кокоши могу видјети једна другу и да су јасно видљиве, да показују уобичајени степен активности.

(4) Ако се располаже природним освјетљењем, отвори за свјетло морају бити изграђени тако да се свјетлост равномјерно расподијели у простору.

(5) У првим данима након насељавања, режим освјетљења мора бити такав да спријечи здравствене сметње и сметње у понашању.

(6) Програм освјетљења мора бити у складу са захтјевима и нормативима хибрида који се узгајају.

(7) Унутар дневног ритма мора бити најмање осам сати непрекидног мрака, да би се животиње одмориле, а замрачивање и освјетљивање мора бити поступно.

(8) Објекти и опрема који долазе у додир са кокошима морају бити редовно чишћени и

дезинфиковани, а нарочито прије поновног насељавања.

(9) Током боравка кокоши у објекту мора бити одржавана примјерена чистоћа.

(10) Фецес је потребно редовно одстрањивати.

(11) Угинуле кокоши треба уклањати сваки дан.

(12) Кавези морају бити такви да кокоши не могу побјећи, а код кавеза са двије или више етажа мора бити обезбијеђена могућност несметане контроле свих кавеза, као и приступ до сваке кокоши.

(13) Врата кавеза морају бити таквог облика и величине да се из кавеза може извадити или у њега ставити одрасла кокош, а да јој се тим поступком не узрокује патња или повреде.

(14) Није дозвољено поступање са кокошима које би им узроковало непотребне повреде.

(15) Да би се спријечило кљуцање перја, допуштено је скраћивање кљунова, али под условом да то изведе оспособљено лице и то само на пилићима млађим од десет дана који су намијењени за производњу јаја.

Члан 55.

(1) Одредбе члана 54. овог правилника не односе се на фарме:

а) са мање од 350 кокоши несилица и

б) за узгој матичног јата несилица.

(2) На фарме из става 1. овог члана, у дијелу који се односи на заштиту кокоши несилица, примјењују се одредбе члана 19. до 30. овог правилника.

5. Специјални услови за појединачне системе узгоја

Члан 56.

(1) Системи морају бити опремљени тако да се кокошима несилицама осигура:

а) најмање 10 цм простора за храњење по једној кокоши код равних хранилица, односно најмање 4 цм простора за храњење по једној кокоши код округлих хранилица,

б) најмање 2,5 цм простора за пиће по једној кокоши код равних појилица, односно најмање 1 цм простора за пиће по једној кокоши код округлих појилица,

в) приликом напајања капљичним појилицама и шољицама за напајање мора бити најмање једна појилица на десет кокоши,

г) ако су мјеста за напајање снабђевена фиксно постављеним појилицама, тада се у домету сваке кокоши морају налазити барем по двије шољице за напајање или двије капљичне појилице,

д) одвојен простор за несеење јаја за сваку кокош појединачно (гнијездо) или за скупину кокоши (заједничко гњездиште),

ђ) у случају појединачних гнијезда, мора бити осигурано најмање једно гнијездо на седам кокоши, док приликом кориштења заједничког гњездишта мора бити осигурано најмање 1 м² гњездишта за највише 120 кокоши,

е) најмање 15 цм дужине одговарајуће греде (без оштрих рубова) по једној кокоши, греде не смију бити намјештене изнад стеље,

ж) водоравна удаљеност међу појединим гредама мора износити најмање 30 цм, а удаљеност између греде и зида мора износити најмање 20 цм,

з) најмање 250 цм² површине са стељом за кокоши, која мора покривати најмање једну трећину подне површине и

и) стеља мора бити чиста, сува и не смије штетити здрављу кокоши, мора бити од растреситог материјала који омогућава кокошима задовољење њихових етолошких потреба.

(2) Подови морају бити обликовани тако да одговарајуће подупру сваки напријед окренути прст на обје ноге.

(3) Код система узгоја при коме се кокоши несилице могу слободно кретати међу појединачним етажама:

- а) не смије бити више од четири етаже,
- б) међу појединим етажама мора бити најмање 45 цм простора,
- в) појилице и хранилице морају бити распоређене тако да су једнако доступне свим кокошима и
- г) етаже морају бити уређене тако да фецес не пада на доње етаже.

(4) Код система узгоја при коме кокоши несилице имају уређен испуст:

а) мора бити осигурано више отвора за непосредан излазак у слободни простор, високих најмање 35 цм и широких најмање 40 цм, размјештених по цијелој дужини објекта, на групу од 1.000 кокоши заједнички отвор мора износити 2 м и

б) отворени испусти морају имати површину примјерену густини насељености и природи терена, морају бити ограђени, омогућити заклон од неповољних временских услова и грабежљиваца и имати одговарајуће појилице уколико је то потребно.

(5) Густина насељености не смије бити већа од девет кокоши несилица на квадратни метар корисне површине.

Члан 57.

Системи узгоја у необогаћеним батеријским кавезима морају испуњавати сљедеће услове:

- а) за сваку кокош несилицу на располагању мора бити најмање 550 цм² корисне површине, мјерено хоризонтално,
- б) сваки кавез мора имати хранилицу дужине најмање 10 цм по појединој кокоши,
- в) сваки кавез мора имати појилицу у облику корита дужине 10 цм по једној кокоши или двије капљичне појилице или двије шољице за напајање,
- г) кавези морају бити високи најмање 40 цм на најмање 65 % површине кавеза и не нижи од 35 цм на било којој тачки,
- д) подови морају бити обликовани тако да одговарајуће подупиру сваки од напријед окренутих прстију на свакој нози,
- ђ) нагиб пода не смије бити већи од 14 % или 8°, уколико подови нису направљени од правоугаоне жичане мреже, нагиб пода може бити већи и
- е) кавези морају бити опремљени одговарајућим материјалом за трошење канци.

Члан 58.

Сви обогаћени батеријски кавези морају испуњавати сљедеће услове:

- а) кокоши несилице морају имати:
 - 1) најмање 750 цм² површине кавеза по кокоши, од којих 600 цм² корисне површине,
 - 2) висина кавеза, осим висине над корисном површином мора износити најмање 20 цм на свакој тачки, а укупна површина ни код једног кавеза не смије бити мања од 2.000 цм²,
 - 3) гнијездо,
 - 4) стељу која испуњава услове из члана 56. став 1. т. з) и и) овог правилника и која омогућава кљуцање и чепркање и
 - 5) одговарајуће греде, дужине најмање 15 цм по једној кокоши,
- б) сваки кавез мора имати хранилицу дужине најмање 12 цм по једној кокоши,
- в) сваки кавез мора имати на располагању систем за напајање који одговара броју кокоши,
- г) ако се користе капљичне појилице или шољице за напајање, најмање двије морају бити доступне свакој кокоши,
- д) у сврху лакше контроле, насељавања или вађења кокоши, пролаз међу појединим редовима кавеза мора бити широк најмање 90 цм, а удаљеност од пода објекта до првог реда

кавеза мора износити најмање 35 цм и

ђ) кавези морају бити опремљени одговарајућим материјалом за трошење канци.

Члан 59.

(1) Фарме из чл. 1, 56, 57. и 58. овог правилника морају бити регистроване у Министарству.

(2) Захтјев за регистрацију фарми из става 1. овог члана подноси се Министарству.

(3) Захтјев из става 2. овог члана садржи:

а) назив и адресу домаћинства, односно адресу на којој се налази објект, ако није смјештен на истој адреси као и домаћинство,

б) име и адресу физичког лица одговорног за животиње, уколико то лице није њихов власник,

в) регистрацијске бројеве других објеката за које је одговорно лице из тачке б) овог става,

г) податке о власнику, ако то није лице које је одговорно за животиње,

д) име, адресу и сједиште власника, у случају да то није исто лице које је одговорно за животиње,

ђ) регистарске бројеве других објеката и домаћинства, које посједује или којима управља,

е) максималан капацитет објекта, изражено бројем животиња које се могу истовремено узгајати на фарми, у складу са одобреном пројектном документацијом,

ж) за већ изграђене фарме које немају обавезу израде технолошке документације, максималан капацитет је у складу са одредбама овог правилника у дијелу који се односи на добробит животиња,

з) назив ветеринарске организације, име и презиме ветеринара одговорног за извођење послова из подручја јавних овлашћења и

и) за узгоје кокоши несилица идентификациони број фарме мора садржати и сљедећи код који одређује врсту узгоја:

1) број 1 за слободан узгој,

2) број 2 за шталски узгој,

3) број 3 за батеријски узгој и

4) број 0 за еколошки узгој,

ј) уз захтјев из става 2. овог члана прилаже се и изјава власника да узгој испуњава услове прописане овим правилником и

к) власник мора о свим промјенама података из става 3. овог члана у року од седам дана обавијестити надлежну ветеринарску организацију која води регистар објеката и животиња, и о томе извјештава Министарство, ради измјене података у Регистру фарми.

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 60.

(1) Фарме из чл. 56, 57. и 58. овог правилника дужне су да се региструју и биће им додијељен идентификациони број до 31. децембра 2010. године.

(2) Узгој у кавезима из члана 57. овог правилника допуштен је до 31. децембра 2011. године, а од 1. јануара 2011. године кавези се не могу више производити, нити стављати у употребу први пут.

Члан 61.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“, осим одредби члана 39. ст. 2. до 6, члана 51. ст. 1. до 3. и став 10, као и члана 56. став 5. овог правилника које ступају на снагу 1. јануара 2012. године.

Број:
Датум: 22.10.1010
Бања лука

МИНИСТАР
Др Радивоје Братић

Образац број 1 – Евиденција о лијечењу и угинућу животиња на имању

Име, презиме и адреса власника животиња:

[illegible]

Образац број 2 – Годишњи извјештај о захтјеваним подацима за сваку врсту и категорију животиња у складу са одредбама овог правилника (телад, свиње и кокоши несилице)

Надлежно инспекцијско тијело:		Година:		
Врста и категорија животиња: ☐ телад ☐ свиње ☐ кокоши несилице ☐ друго				
Број фарме:		Број инспекцијских прегледа:		
Врста и број прекршаја:		Број предузетих мјера:		
Услови	Правилник о заштити животиња за држање и условима које морају да испуњавају објекти за држање животиња	Рјешења	Мандатне казне	Захтјев за покретање прекршајног
Особље	За животиње се мора бринути одговарајући број људи са потребним знањем, стручном опособљеношћу, спретношћу и одговорним односом према животињама			
Контрола узгоја	Све животиње у узгоју мора прегледати власник најмање једном дневно. Морају бити обезбијеђени услови за све потребне прегледе, укључујући освјетљење објекта, тако да је могуће обавити преглед животиња у било које доба. Болесне, повријеђене и изнемогле животиње морају бити одмах збринуте на одговарајући начин. Мора бити осигуран и одговарајући одвојени смјештај болесних, повријеђених или изнемоглих животиња. Власник мора правовремено затражити ветеринарску помоћ и бригу за болесне или повријеђене животиње, ветеринарску помоћ приликом окота када је потребна, и одговарајућу његу болесних, повријеђених и изнемоглих животиња.			

Евиден- ције	Власник мора водити евиденције о лијечењу животиња, а поред тога мора и редовно уписивати угинућа. Власник мора чувати евиденције најмање три године од задњег уноса података и дати их на увид на захтјев ветеринарског инспектора.			
Слобода кретања	Животињама мора бити осигурана слобода кретања, примјерена њиховој врсти, старости, степену развоја, прилагођености и одомаћености, којом ће се спријечити непотребне патње с обзиром на њихове физиолошке и етолошке потребе, у складу са утврђеним искуствима и научним сазнањима.			
Објекти	Материјали за изградњу објеката, одјељака и опреме, са којима животиње дођу у додир не смију бити штетни за животиње. Морају бити довољно отпорни и прикладни за једноставно чишћење и дезинфекцију. Објекти и опрема морају бити уређени тако да не узрокују повреде животиња. Освјетљење, топлина, влажност, кружење ваздуха, вентилација, концентрација гасова, хигијена и јачина буке у просторима у којима се налазе животиње, морају одговарати врсти животиње и степену развоја, њеној прилагођености, одомаћености, физиолошким и етолошким потребама. Животиње у објектима не смију бити стално у мраку. Када нема довољно природне свјетлости, мора бити осигурано одговарајуће вјештачко освјетљење. Приликом употребе вјештачког освјетљења треба одредити вријеме за одмор, кад животиње морају бити у мраку.			

Опрема	Власник мора осигурати да техничка опрема у узгоју буде провјерена најмање једном дневно и да се утврђени кварови уклоне у што прије. Ако то није могуће, потребно је употребом алтернативних метода храњења и напајања, одржавања хигијене осигурати здравље и заштиту животиња. Ако се користи вјештачко провјетравање у објекту за животиње, мора бити осигуран алтернативни систем, који је довољан да би се осигурало здравље и заштита животиња, док се не уклоне кварови на главном систему, као и алармни систем који упозорава на појаву квара у систему вентилације. Алармни систем мора бити редовно одржаван и провјераван на прописан начин.			
Вода, храна и друге твари	У исхрану животиња могуће је укључити допуштене материје у превентивне, терапијске или зоотехничке сврхе, за које је научним методама или искуствима доказано да не штете здрављу и заштити животиња.			
Узгој и узгојни поступци	Не смију се користити узгој и поступци који животињама могу узроковати патњу или повреде. Допуштено је користити поступке који за животиње представљају краткотрајно оптерећење, али не узрокују трајне повреде, а допуштени су одговарајућим прописима.			
Узгој и узгојни поступци	Животиње се не смију товити, ако је на основу њиховог генотипа или фенотипа могуће очекивати да ће то штетно дјеловати на здравље и заштиту животиња.			

Примједбе:

Мјесто и датум:

М. П.

Потпис одговорног лица:

Прилог број 3.

Табела број 1 – Најмања подна површина за свако теле у групи

Жива вага телета (кг)	Најмања подна површина по животињи (м ²)
мање од 150	1,5
150–220	1,7
220 и више	1,8

Прилог број 4.

Табела број 2 – Најмања подна површина за свако прасе или товљеника у групи

Жива вага свиња (кг)	Подна површина по животињи (м ²)
до 10	0,15
10–20	0,20
20–30	0,30
30–50	0,40
50–85	0,55
85–110	0,65
више од 110	1,00

Прилог број 5.

Табела број 3 – Највећи размак између решетки и најмања ширина решетки групног држања свиња на поду са бетонским решеткама

Категорија свиња	Највећи размак између решетака (мм)	Најмања ширина решетки (мм)
прасад	11	50
одбијена прасад	14	50
товљеници	18	80
назимице и крмаче	20	80